

เกษตรอำเภอทุจริตเงินช่วยเหลือ (น้ำท่วม) เกษตรกร

คดีนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายให้ราษฎรผู้ประสบภัยน้ำท่วมเมื่อปี ๒๕๓๘ แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐกลับใช้อำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตนจากโครงการช่วยเหลือดังกล่าว

ข้อเท็จจริงก็คือ ในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยน้ำท่วม ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้มีการจัดซื้อเมล็ดพันธุ์พืชเพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกร โดยผู้ฟ้องคดีในฐานะเกษตรอำเภอเป็นประธานกรรมการตรวจรับพัสดุ การเกษตร (พันธุ์พืช) คือ พันธุ์เผือกหอม พันธุ์มันแกว และพันธุ์ฝักบัว ต่อมาผู้ร้องเรียนว่ามีการจ่ายเงินแทนพันธุ์พืช และจ่ายเงินในราคาต่ำกว่าที่ผู้ขายได้ให้แก่ทางราชการ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสอบสวนได้ความว่ามีการจ่ายเงินให้แก่เกษตรกรแทนพันธุ์เผือกหอมบางส่วนและอาจจะไม่มีการส่งมอบและตรวจรับพันธุ์เผือกหอมจริง และแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดี ผลการสอบสวนเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีเพื่อความก้าวหน้าแก่ราชการ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงมีคำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น แต่ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นว่า พฤติการณ์เข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรจึงมีคำสั่งไล่ออกจากราชการ

ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยเห็นว่า ปฏิบัติหน้าที่โดยถูกต้องครบถ้วน หากมีการจ่ายเงินแทนพันธุ์เผือกหอมต่ำกว่าที่ขายให้ทางราชการจริง ก็เกิดจากการตกลงกันเองของเกษตรกรบางรายกับพ่อค้ามิได้รู้เห็นด้วยและมีได้มีหน้าที่จ่ายพันธุ์เผือกหอม

เรื่องนี้ประเด็นสำคัญคือ ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่โดยถูกต้องหรือไม่ และคำสั่งลงโทษ ไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ปรากฏข้อเท็จจริงจากการสืบสวนและการสอบสวนวินัยว่า คณะกรรมการตรวจรับพัสดุและคณะกรรมการแจกจ่ายพันธุ์พืชได้ดำเนินการตรวจรับและแจกจ่ายพันธุ์พืชเสมือนเป็นขั้นตอนเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ขายนำพันธุ์พืชที่จัดซื้อมาส่งในพื้นที่ที่จะทำการส่งมอบ กรรมการตรวจรับทำการตรวจรับและส่งมอบให้คณะกรรมการแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์พืชเพื่อแจกจ่ายแก่เกษตรกรโดยตรง โดยเกษตรกรลงลายมือชื่อรับพันธุ์พืชตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่แจกจ่ายให้ในบัญชีสำรวจความเสียหายฯ (แบบ คชภ. ๓/๒) ซึ่งแสดงยอดรวมของการตรวจรับและการแจกจ่ายพัสดุที่จัดซื้อ เมื่อเกษตรกรลงลายมือชื่อครบตามจำนวนก็ถือว่าการตรวจรับและแจกจ่ายพัสดุครบถ้วนถูกต้องแล้ว โดยไม่ปรากฏว่ามีการจัดทำบัญชีแสดงรายละเอียดไว้ต่างหาก หรือหลักฐานการลงชื่อรับพันธุ์พืชแทนกันของเกษตรกรหรือบัญชีการส่งมอบพัสดุที่ตรวจรับของคณะกรรมการตรวจรับที่ส่งมอบให้แก่คณะกรรมการแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์พืช แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวขาดการดำเนินการ ประกอบกับจากคำให้การของพยานหลักฐานในการตรวจสอบ ถึงความถูกต้องและความโปร่งใสของการดำเนินการ ประกอบกับจากคำให้การของพยาน เช่น ผู้ขายพันธุ์เผือกหอมให้การว่าได้พบกับชาวบ้านและเสนอจะให้เป็นเงินสดในราคากิโลกรัมละ ๒.๕๐ บาท และชาวบ้านตกลงรับเป็นเงินสดแทนโดยผู้ขายมอบเงินให้ผู้ฟ้องคดีเพื่อมอบเงินให้แก่เกษตรกรที่ขอรับเงินแทนพืชพันธุ์ ผู้ใหญ่บ้านและเกษตรกรให้การว่า ได้รับเงินแทนพันธุ์เผือกหอม สอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีที่ไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อนให้การว่า ไม่มีการแจกจ่ายพันธุ์พืชและผู้ขายมาพบผู้ฟ้องคดีที่ห้องประชุม และเห็นเงินจำนวนมากวางบนโต๊ะโดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้โต้แย้ง กรณีจึงเป็นคำให้การที่มีน้ำหนักรับฟังได้นอกจากนี้

/เกษตรกร...

เกษตรกรให้การว่าได้รับพันธุ์พืชเดือนกรกฎาคม เดือนสิงหาคมและกันยายน แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรบางส่วนไม่ได้รับแจกพันธุ์เหือกหอมในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม อันเป็นการขัดแย้งกับถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีในคำฟ้องว่าการตรวจพันธุ์เหือกหอมที่มีความจำเป็นที่ต้องตรวจรับให้เสร็จและแจกจ่ายให้เกษตรกรภายในวันเดียวเพราะถ้าเก็บไว้จะเสียหาย เน่าเสีย ไม่มีที่เก็บรักษา และกรณีตกลงจะแจกจ่าย ๒ วัน เสร็จ การให้ข้อเท็จจริงของผู้ฟ้องคดีจึงไม่หนักแน่นและมั่นคง มีน้ำหนักน้อย ไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนเพื่อหักล้างคำให้การของพยาน ทั้งยังแถลงต่อศาลว่า การที่เกษตรกรบางรายรับเงินแทนถือเป็นความสมัครใจเอง จึงเชื่อได้ว่ามีการนำเงินไปจ่ายให้แก่เกษตรกรแทนพันธุ์เหือกหอมจริง จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าแบบ คชภ. ๓/๒ เป็นพยานหลักฐานยืนยันว่า มีการตรวจรับและแจกจ่ายพันธุ์เหือกหอมโดยชอบ กรณีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๗๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีไม่อาจอ้างได้ว่าเป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการจ่ายพันธุ์พืช เพราะถือเป็นการผิดวิสัยของหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอที่จะต้องดูแลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ในสังกัดของตน เพื่อให้การบริการประชาชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและโดยชอบด้วยกฎหมายการมอบเงินให้แก่เกษตรกรแทนพันธุ์พืชในราคาต่ำกว่าราคาที่ซื้อมาจากผู้ขาย เป็นผลโดยตรงจากการตรวจรับไม่ถูกต้องครบถ้วน เป็นผลให้ผู้ขายได้ประโยชน์ที่มิควรได้โดยมิชอบและทำให้ทางราชการต้องสูญเสียเงินงบประมาณเป็นจำนวนมาก การลงลายมือชื่อตรวจรับโดยที่ผู้ขายมิได้ส่งมอบพันธุ์พืชให้แก่ทางราชการโดยถูกต้องครบถ้วน เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๕๒/๒๕๕๔)